

16 Ιουλίου 2012

Περί ανατροπής της εκκλησιαστικής τάξης (Ή πώς μαζί με τον πρίγκιπα Ζουράμπ Τσαβτσαβάτζε χαλάσαμε τη νηστεία της Μ. Εβδομάδας)

Ορθοδοξία / Θρησκευτική ζωή

Επίσκοπος Τύχων Σεβκούνωφ

Το 1998, ο διοικητής τού κεντρικού τομέα τής Μόσχας, στον οποίο ανήκει και το μοναστήρι μας Σρέτενσκι, Αλεξάντρ Ιλίτς Μουζικάντσκι μου εξιστόρησε το ταξίδι του στο Γκρόζνι και μου μίλησε για τις φρικτές συνθήκες, υπό τις οποίες ζούσε η από τότε ακόμη ολιγομελής ορθόδοξη κοινότητα. Μαζί με τους αδερφούς μοναχούς ζητήσαμε την ευλογία τού αγιοτάτου πατριάρχου Μόσχας Αλεξίου, για να συλλέξουμε βοήθεια για την εκκλησία τού Γκρόζνι και σε διάστημα τριών ημερών είχαμε γεμίσει μέχρι επάνω ένα τεράστιο φορτηγό με τρόφιμα, φάρμακα και ρουχισμό. Οι ενορίτες μας πρόσφεραν για τον ίδιο σκοπό αρκετά χρήματα, συνεισφέραμε και εμείς από τους πόρους τού μοναστηριού και στο τέλος συλλέχθηκε ένα σεβαστό, για εκείνον τον καιρό, χρηματικό ποσό. Ήταν συγκινητικό να βλέπει κανείς πώς ο κόσμος προσέφερε, μερικές φορές ακόμη κι από το υστέρημά του, και αντλούσε τόσο μεγάλη χαρά από το γεγονός ότι βοηθούσε με κάποιον τρόπο τους συνανθρώπους του.

Ο Αλεξάντρ Ιλίτς Μουζικάντσκι κατάφερε μέσω της κυβέρνησης της Μόσχας να έρθει σε συμφωνία με την κυβέρνηση του Μασχάντωφ, του τότε προέδρου τής Τσετσενίας, ώστε να καταστεί εφικτό το ταξίδι μας και ως εκ τούτου η διανομή τής βοήθειας προς τους χριστιανούς τού Γκρόζνι κατά το Πάσχα. Ο Γιεβγκένι Αλεξέεβιτς Παρχάεφ, διευθυντής των πατριαρχικών εργαστηρίων εκκλησιαστικής

τέχνης πρόσφερε για τις βομβαρδισμένες και λεηλατημένες εκκλησίες τού Γκρόζνι όλα τα απαραίτητα για τη λειτουργία.

Η αναχώρηση προγραμματίστηκε για τη Μεγάλη Δευτέρα. Μια ημέρα πριν από την αναχώρηση, ενημέρωσα τον φίλο μου Ζουράμπ Μιχαήλοβιτς Τσαβτσαβάτζε για το επικείμενο ταξίδι και τον παρακάλεσα, σε περίπτωση που μου συνέβαινε κάτι, να αναλάβει τη μητέρα μου. Αλλά ο Ζουράμπ αμέσως ξεκαθάρισε ότι θα ερχόταν μαζί μου. Ό,τι κι αν του είπα, όσο κι αν προσπάθησα να τον πείσω ότι δε θα έπρεπε να θέσει τον εαυτό του σε κίνδυνο δεδομένου ότι ήταν σύζυγος και πατέρας, δεν κατάφερα να του αλλάξω γνώμη, γιατί ο πρίγκιπας ήταν ανένδοτος. Μάλιστα σημείωσε ότι η προπρογιαγιά του, η πριγκίπισσα Νινό Τσαβτσαβάτζε, που στο τέλος τού 19ου αιώνα είχε πέσει θύμα απαγωγής από Τσερκέζους, τελικώς απελευθερώθηκε αμέσως, και αυτό τάχα δήλωνε ότι το ταξίδι μας θα είχε αίσια έκβαση. Στο τέλος αναγκάστηκα να δεχθώ και μαζί με τον πιστό μου φίλο, αφού λάβαμε τις ευλογίες τού αγιοτάτου πατριάρχου Αλεξίου, του π. Ιωάννη (Κρεστιάνκιν) και άλλων γερόντων τού μοναστηριού, αναχωρήσαμε για το Γκρόζνι.

Η θέα που αντίκρισαν τα μάτια μας ήταν φοβερή. Το βομβαρδισμένο Γκρόζνι είχε ερειπωθεί. Δεν υπήρχε ούτε μία πολυκατοικία άθικτη. Μόλις και μετά βίας καταφέραμε να πάρουμε άδεια για να περάσουμε μερικές φιάλες νάμα από το τελωνείο τής Τσετσενίας (ώστε να τελέσουμε τη Θ. Λειτουργία στον ναό), δεδομένου ότι στην Τσετσενική Δημοκρατία τής Ισκερίας, το αλκοόλ ήταν απαγορευμένο. Δόξα τω Θεώ, όλα πήγαν κατ' ευχήν, και δεν κινδύνευσαν και τα χρήματα που μετέφερα κρυφά πάνω μου. Τα χρήματα αυτά προορίζονταν κατά κύριο λόγο για διανομή σε Ρώσους πολίτες τού Γκρόζνι: ήδη για αρκετά χρόνια αυτοί δεν λάμβαναν ούτε μισθό, ούτε σύνταξη, ούτε καμία άλλη οικονομική βοήθεια. Μέρος των χρημάτων προοριζόταν επίσης για τον ιερέα, και ένα άλλο μέρος για εκείνες τις μητέρες που έψαχναν στην Τσετσενία τους αιχμαλωτισμένους γιους τους.

Μείναμε στο μέρος που βρισκόταν η ομάδα τού επίσημου εκπροσώπου τού προέδρου τής Ρωσίας στην Τσετσενία, σε μια μικρή περιοχή πίσω από το αεροδρόμιο «Σέβερνι», όπου βρίσκονταν δύο παλαιοί ξύλινοι στρατώνες. Στον πρώτο βρισκόταν η επίσημη αντιπροσωπεία τής Ρωσίας στην Ισκέρια. Σ' αυτό ζούσαν κάμποσοι στρατηγοί και αξιωματικοί κι εκεί μάς βόλεψαν κι εμάς, μαζί με τον Ζουράμπ. Στο δεύτερο στρατώνα στεγάζονταν 60 αστυνομικοί των Ειδικών Δυνάμεων. Η αποστολή τους ήταν, όπως μου εξήγησαν, σε περίπτωση επίθεσης, να αποκρούσουν τον εχθρό επί 15 λεπτά, για να προλάβουν οι αξιωματικοί να καταστρέψουν τις γραφομηχανές και τα επίσημα έγγραφα.

Η υποδοχή που λάβαμε ήταν εξαιρετικά θερμή. Σε έναν από τους αξιωματικούς

ανατέθηκε το καθήκον να συνοδεύει εμένα και το Ζουράμπ, ωστόσο η διοίκηση μας προειδοποίησε με κάθε ειλικρίνεια, ότι σε ενδεχόμενη κατάσταση κρίσεως, ο αξιωματικός αυτός δε θα μπορούσε να μας προσφέρει σημαντική βοήθεια, παρά μόνο να πεθάνει ηρωικά για εμάς. Με εντολή του Μασχάντωφ, ανάθεσαν για τη φύλαξή μας ακόμη τέσσερις ένοπλους Τσετσένους. Στο αγωνιώδες ερώτημά μας, αν ήταν άραγε επαρκής αυτή η φρουρά, μας απάντησαν ότι αν δεν μας πρόδιδαν στην πορεία, όλα θα πήγαιναν καλά. Μαζί με το Ζουράμπ, για να μην ανησυχούμε άδικα, αποφασίσαμε να εκλάβουμε τη δήλωση αυτή ως αστείο.

Μέχρι αργά το βράδυ, μοιράζαμε τρόφιμα, πράγματα και χρήματα. Μέρος των τροφίμων και των φαρμάκων δόθηκαν σε ένα ορφανοτροφείο. Στη συνέχεια συναντηθήκαμε με τον ιερέα π. Ευθύμιο στον ερειπωμένο ναό τού Αρχαγγέλου Μιχαήλ και συμφωνήσαμε τα σχετικά με τη Λειτουργία τής Μεγάλης Πέμπτης, που θα λάμβανε χώρα μετά από δύο ημέρες. Στη Λειτουργία θα προσέρχονταν μερικές εκατοντάδες εναπομείναντες χριστιανοί τού Γκρόζνι, τους οποίους η κυβέρνηση είχε εγκαταλείψει στην τύχη τους. Είναι οδυνηρό μόνο και να περιγράψει κανείς το τι είχαν περάσει όλα αυτά τα χρόνια, γι' αυτό και ήμασταν ευτυχείς που επιτέλους μπορούσαμε να κάνουμε κάτι, για να τους βοηθήσουμε.

Η ένταση του μίσους μετά τον πόλεμο ήταν τέτοια, που μερικές φορές απαγόρευαν στους Ρώσους ακόμη και ένα μικρό κήπο να στήσουν, για να καλλιεργήσουν κάτι να φάνε. Ενώ περπατούσαμε στην πόλη, το ράσο μου είχε λερωθεί αρκετά από φτυσίματα, αλλά εγώ κι ο Ζουράμπ δε δώσαμε σημασία, για να μην προκαλέσουμε περισσότερο.

Για να τακτοποιηθούν μερικά θέματα ακόμη, μας πρότειναν μαζί με τον Ζουράμπ να μην διανυκτερεύσουμε στη ρωσική αποστολή, αλλά κάπου στην πόλη και χωρίς συνοδεία αξιωματικού. Ο αξιωματικός φυσικά ήταν κατηγορηματικά αντίθετος, αλλά αποφασίσαμε μαζί με τον Ζουράμπ να βασιστούμε στη βοήθεια του Θεού και στην τιμιότητα του συνοδού μας, αντιπροσώπου από την κυβέρνηση της Τσετσενίας. Ο αξιωματικός μάς προειδοποίησε ότι δεν έφερε καμία ευθύνη, αν συνέβαινε το οτιδήποτε και αναγκάστηκε να αποχωρήσει. Έπειτα εμείς οδηγηθήκαμε κάπου στα περίχωρα του Γκρόζνι, στο σπίτι κάποιου ιδιώτη.

Φυσικά, δεν νοιώθαμε άνετα. Όλα όμως κύλησαν ομαλά. Τύχαμε θερμής υποδοχής από μια μεγάλη τσετσένικη οικογένεια, κεφαλή τής οποίας ήταν ένα σημαίνον πρόσωπο της περιοχής, μηχανικός από το Ιβάνοβο, που είχε μεγαλώσει στη Ρωσία. Στη διάρκεια της μακριάς νύχτας, αποκαλύφθηκε με τη συζήτηση άλλη μια όψη αυτής τής τραγωδίας, που αφορούσε ένα μεγάλο αριθμό απλών οικογενειών τής Τσετσενίας. Έτσι λύθηκαν σχεδόν όλες οι απορίες μας. Αρκετά μετά τα μεσάνυχτα, έχοντας καθαρίσει το λερωμένο ράσο μου και έχοντας προσευχηθεί με

θέρμη, πέσαμε για ύπνο και κοιμηθήκαμε με τον Ζουράμπ ύπνο βαθύ.

Το επόμενο πρωί, τη Μεγάλη Τετάρτη, μαζί με την ίδια φρουρά Τσετσένων, πήραμε τον δρόμο τής επιστροφής μέσα από την ερειπωμένη πόλη. Εκείνη τη μέρα οι φρουροί μας φαίνονταν να έχουν καλύτερη διάθεση. Προφανώς, πρέπει να είχαν εντυπωσιαστεί που δε φοβηθήκαμε να διανυκτερεύσουμε σε ένα άγνωστο σπίτι για χάρη τού σκοπού μας.

Αργά το βράδυ τελικά, κουρασμένοι από πολλές περιπέτειες (μεταξύ των οποίων ήταν δυστυχώς και η σχεδόν ωριαία καταδίωξη του αυτοκινήτου μας από κάποιους στρατιώτες άγνωστους ακόμη και στους φρουρούς μας), φτάσαμε στο αεροδρόμιο «Σέβερνι», στη ρωσική βάση.

Πλησιάζοντας τον στρατώνα, λαχταρούσαμε με τον Ζουράμπ να πιούμε ζεστό τσάι με ψωμί, να διαβάσουμε την Ακολουθία της Μεγάλης Πέμπτης, που είχαμε φέρει από τη Μόσχα, έπειτα την ευχή τής θείας Μετάληψης και να κοιμηθούμε μέχρι το πρωί. Δε γνωρίζαμε βέβαια τι μας περίμενε στο στρατώνα!

Στην πύλη μάς συνάντησαν δύο ανυπόμονοι αξιωματικοί. Μας αγκάλιασαν σφιχτά και μας είπαν ότι οι στρατιώτες που έμαθαν ότι ήμασταν σώοι και ασφαλείς είχαν ετοιμάσει εορταστική υποδοχή, δεδομένου ότι νωρίτερα είχαν χάσει κάθε ελπίδα να μας ξαναδούν ζωντανούς.

Μόλις περάσαμε το κατώφλι του στρατώνα, κοκαλώσαμε: στη μέση τού στρατώνα βρισκόταν ένα τεράστιο τραπέζι φορτωμένο με απίστευτο αριθμό εδεσμάτων. Κομμάτια αρνιού που άχνιζαν, ψητό γουρουνόπουλο, πηχτή ψαριού... Κοντά σε ένα ράφι, σε περίοπτη θέση, ήταν στηριγμένη μια χάρτινη κορνιζαρισμένη εικόνα, και μπροστά της έκαιγε ένα κερι παραφίνης - είχαν κάνει για μας ό,τι καλύτερο μπορούσαν! Εμείς πάλι κοιτάζαμε με τρόμο τότε τη μαγειρική αφθονία, πότε τους χαρούμενους για την επιστροφή μας αξιωματικούς, που μας είχαν κυκλώσει και συναγωνίζονταν ποιος θα μας πρωτοκαλέσει στο τραπέζι.

«Δεν μπορώ...», ψιθύρισε ο Ζουράμπ, «Ποτέ στη ζωή μου δε χάλασα τη νηστεία της Μεγάλης Εβδομάδας!».

Αλλά τι να κάναμε; Να αρχίσουμε να εξηγούμε τη σοβαρότητα της νηστείας τής Μεγάλης Εβδομάδας; Μπροστά σε αυτούς τους ανθρώπους, που είχαν κάνει ολόκαρδα τέτοια προσπάθεια, εμείς να βγάζαμε λόγο για τους εκκλησιαστικούς κανόνες που απαγορεύουν όχι μόνο την κατάλυση κρέατος, αλλά και λαδιού; Ειλικρινά, ο Ζουράμπ κι εγώ ούτε στον χειρότερο εφιάλτη μας δε θα μπορούσαμε να φανταστούμε μια τέτοια κατάσταση... Αλλά κι οι δυο μας νοιώθαμε ότι τη συγκεκριμένη στιγμή κάθε απόλυτα δικαιολογημένη εξήγηση που θα δίναμε, θα

ήταν πολύ μεγαλύτερη αμαρτία στα μάτια τού Θεού, από αυτή την απροσδόκητη διακοπή τής νηστείας.

Αυτή τη μεγάλη και όμορφη τράπεζα που ήταν γεμάτη με αληθινή χριστιανική αγάπη, εγώ και ο Ζουράμπ θα τη θυμόμαστε για το υπόλοιπο του βίου μας.

Τα επόμενα έτη με τους αδερφούς τού μοναστηριού, παραπάνω από μια φορά έτυχε να ξαναβρεθούμε στην Τσετσενία και σε άλλες στρατιωτικές φρουρές και στο εξής εάν επρόκειτο να ταξιδέψουμε κατά τη διάρκεια νηστείας, πάντα φροντίζαμε να ενημερώνουμε εκ των προτέρων για τους γαστρονομικούς περιορισμούς μας.

Πηγή: π. Τύχων Σεβκούνωφ, Σχεδόν Άγιοι, εκδ. Εν Πλώ

<http://bit.ly/14UhaSI>